

כאופן עקרוני, כל תוספת שטח פירושה תוספת ביטחון, והן את היפוכו של טיעון זה, וגורם כי עקרונית, אין שום יחס טיפוסי קבוע בין תוספת שטח לבין רמת הביטחון הצבאי, וכל דיון פובסטיאטיבי כיוחס זה חייב להיות מעוגן בנתונים הגוררים מן הנתונים הספציפיים ה"אופייניים" לזירת הלחימה הנדונה, ולמערכת ה"אילוצים" שבתוכה פועלים הכוחות הלוחמים.

מכאן ברור מדוע יראפשר לתקוף את התיזה הבסיסית של סידרת כתבות זו מתוך טיעונים עקרוניים, באשר ליחס הקיים בין גורם השטח לבין רמת הביטחון הצבאי.

מ בחינה זו, הגישה העניינית היחידה שבה נתקלתי עד כה הייתה ניסיונו של עמידרור לערער על מערכת הנתחות היסוד שלי, תוך הצגתן כאופטימיות מדי. בכיוון זה

עבור כל מרחב הערכות הגדול מרחב האופטימום קיימת לפחות אפשרות אחת של ויתור על שטח, המגדילה את סך הבטחון

נכון אני לשמוע כל ביקורת, שכן ביקורת מעין זו בהכרח מעוגנת בנתוני הזירה והכוחות היריבים. לעומת זאת אני מרשה לעצמי פרייוליגיה זו של שימוש בטכניקה של הרחבת טיעונים עד הבאתם לאבסורד שכן הטיעון העיקרי שאותו מנסה אני להפריד — היינו: הטיעון בדבר הקשר ההכרחי הקיים בין תוספת שטח לתוספת ביטחון — הוא כולל ועקרוני, ומשום כך די בהפרכת מיקרה מייצג אחד כדי למוטט את הטיעון כולו. פרייוליגיה זו אנצל בהמשך, כאשר אדון ב"תיסמונת קירנאייקה".

● **עבור כל מרחב ההיערכות הגדולים מ"מרחב האופטימום", נכונה הקביעה כי קווי"א לפחות אפשרות אחת של ויתור על שטח — היא האפשרות המובילה ל"מרחב האופטימום" — המגדילה את סך הביטחון הצבאי.**

מסקנה זו פירושה גם, כי עבור כל מרחב היערכות הגדול מ"מרחב האופטימום" עשויות להתקיים אפשרויות נוספות, שבהן ויתור על שטח מגדיל את סך הביטחון הצבאי אך קיומן אינו הכרחי. הסתייגות אחרונה זו מגדירה את אופיו הבלתי-רציף של היחס הקיים בין גורם השטח לבין גורם הביטחון הצבאי, היינו: אם קיים גבול-ביטחון א', התווסף את "מרחב האופטימום", ואם קיים זה הכרחי כלל שגבול-ביטחון ג' המצוי בין שניהם יספק רמת ביטחון צבאי גבוהה מ"ב", וזאת למרות שמבחינה טריטוריאלית הוא קרוב יותר לגבול א' האופטימלי.

קביעות אלו מרכזיות לענייננו, שכן זוהי בדיוק מטרתה של סידרת כתבות זו — זהר"א, כי ההיערכות הנוכחית של צה"ל בפניו היא אחד מאותם מיקרים שבהם ההיערכות הצבאית בפועל פרוסה מעבר ל"מרחב האופטימום", ולכן חלה עליה הקביעה כי קיומה ל"אפשרות אחת של ויתור על שטח, ש"תגדיל את סך הביטחון הצבאי של ישראל.

אף שהעיסוק באסטרטגיה צבאית מצוי עדיין יותר בתחום האמנות מאשר בתחום המדע, הרי קביעת מרחב ההיערכות האופטימלי אינה שאלה פתוחה לחלוטין, ותחת כל מערכת אילוצים נתונה קיים מיספר מצומצם ומוגדר היטב של אפשרויות התחוויות, "מרחב האופטימום". לפיכך מתמיהה שביעתיים העובדה, כי כל ההצעות שהועלו בעשור האחרון להתחוויות מרחביהיערכות בסיגני וכל אלה שמומשו בפועל, כוללות אך ורק מרחביהיערכות שליליים, וכאשר קרה שהתפתחו ויכוחים סביב בעייה זו במערכת הביטחון — אם במסגרת עקרונית ואם בעיקבות ה"אופטימום" של אופציות להסדרים מדיניים חלקיים — לא הוצגו בהם עמדות מנוגדות באמת, אלא גירסות של תפיסה מוטעית אחת, שניתן לתמצת את רוחה בקביעה כי, "כל התקרבות של קו ההיערכות לעבר גבול הקר הירוק מהות אובדן ביטחון, וכל התרחקות ממנו — תוספת ביטחון".

גם הוויכוח המפורסם סביב הקמת "קו כרי"

שטח מעבר ל"מרחב האופטימום", וכל ויתור על שטח הכלול במרחב זה, פירושה אובדן ביטחון.

לענייננו, יש לקביעה מרכזית זו ארבע השלכות עיקריות:

● עבור כל מערכת אילוצים נתונה, קיים מרחב טריטוריאלי אופטימלי מסויים, אשר כל תוספת שטח מעבר לו פירושה אובדן ביטחון. התנאי המאפשר קביעה זו הוא, שתוספת השטח פוגעת בחלק ממרכיביהעוצמה יותר ממה שהיא תורמת לחלקם האחר.

● תוספת ביטחון, ומגדירה את גבולות השימוש המוטעה בגורם השטח — שימוש אשר, למרבה הצער, אינו רק נחלתם של פרשנים צבאיים.

● עבור כל מערכת אילוצים נתונה קיים מרחב טריטוריאלי אופטימלי מסויים, אשר כל ויתור על שטח הכלול בו פירושו אובדן ביטחון. מסקנה זו מקביעתנו המרכזית מובאת לתשומת-ליבם של אלה אשר, בהב"ל פיהם, מצרפים אותי לחבורה של "מומחי הפנטאגון", שכן לא זו בלבד שאיני סבור כי לנסיגה עמוקה יש יתרונות עקרוניים, אלא שקביעתנו האחרונה מסייגת היטב, ובאופן עקרוני, את גבולות הויתור האפשרי על שטח. לפיכך, השימוש בטכניקה של הרחבת טיעונים, המיוחסים לי בהב"ל פה, עד הבאתם לכלל אבסורד, טכניקה שבה משתמש בנימין עמידרור ובמיסגרתה הוא מציג את היערכות ה"אופטימום" של צה"ל כמסקנה הכרחית, המתחייבת מטעמי שהיערכות צה"ל לאורך ה"קו הירוק" ומאחרי סיגני מפרוץ עדיפה על היערכותו הנוכחית.

השימוש בטכניקה זו עשוי להעיד רק על כשליהבנה, שכן ברור לחלוטין, מבחינה לוגית טהורה, כי הניסיון להרחיב את טיעוני עד אבסורד היה במקומו רק, ואך-ורק, אילו הייתי טוען כי "תמיד, ובאופן עקרוני, נסיגה עמוקה כרוכה ביתרונות צבאיים, וככל שהנסיגה עמוקה, כן גדלים היתרונות".

איני רואה כיצד יכול עמידרור להסיק מישפט מעין זה, או דומה לו, מתוך טיעוני שכתבה הראשונה. טכניקה זו של הפיכת טיעון ספציפי, המוכח על-ידי ניתוח גורמים ואילוצים ספציפיים, התקפים לזירה מסויימת בלבד, לטיעון כולל ועקרוני, ולאחר-מכן הפרכתו על-ידי הבאתו עד אבסורד — טכניקה זו, דומה, עולה בקלות-יותר מכדי לזכות באמון.

ממה שהוצג עד כה בהקשר לבעיית היחס בין גורם השטח לבין רמת הביטחון הצבאי, ברור כי אני שולל את שני קטבי האבסורד הצבאי, היינו: הן את הטעון כי "תמיד, ו"הצבאי

אופטימלי, שמעבר לו עבודה הארכת קווי"א חזית גדל את היחס שבין היקף הכוח המגן לבין המרחב המוגן אך מתחת ל"סף הקררי טיות", היינו: אותו סף, שמעבר לו ההגנה אינה אפשרית עוד.

תחת מערכת אילוצים קיצונית, כבמיקרה של ישראל, כאשר מיגבלת היקף הכוח ובייחוד זו הקיימת בשלבי הפתיחה של המלחמה היא אילוץ קשיה וברור, מובן כי התופעה של "דילול-יתר" מתפתחת לא במושגי-עומק של אלפי קילומטרים, אלא כבר בעומק של מאות קילומטרים. לפיכך, מי ששר שיריה-הלל בשבה ההיערכות בקו קיר"נאייקה שלוב, אינו יכול עוד להניח כתקפה את מערכת האילוצים הקיימת בהיערכות הנוכחית של צה"ל בסיני. משתנה לא רק ממד העומק, אלא אורך קו-החזית, בעיות המערכת הלוגיסטית, משך גיוס והיערכות כוחות המילואים (ובמשתמע — משך הזמן שבו יצטרכו הכוחות

עבור כל מרחב טריטוריאלי נתון, קיים מרחב גדול יותר, אשר בו נכגעת יעילות חלק ממרכיבי העוצמה

הסדרים לנהל קרבי-מיגנה בדם; האפשרויות להעתיק מאמצי הכרעה מחזית לחזית, משך המלחמה, אפשרויות השימוש הרב-חזיתי בעוצמת חיל-האוויר ועוד. קו קיר"נאייקה אינו קו היערכות אבסורדי בעיקרון, הוא אבסורדי עבור מדינה עם משאבים אנושיים וחומריים כמו אלה של ישראל, שהכוח הסדיר שהיא מסוגלת להציב בכל גבולותיה סמתם בכשלוש אוגדות בלבד. אך האבסורד שב"תיסמונת קירנאייקה", בהיותו מופת של שימוש מוטעה בגורם השטח, ראוי להתייחסות מפורטת יותר, כפי שאכן ייעשה בהמשך כתבה זו.

● **דוגמות אלו הובאו כדי להמחיש את האופן שבו עולה הגדלת מרחב ההיערכות הטריטוריאלית לפגוע באפקטיביות של חלק ממרכיביהעוצמה של מערכת צבאית. על בסיס דוגמות אלו נוכל לנסח את הקביעה הבאה:**

● **אם נתונה מערכת אילוצים מסויימת, הרי עבור כל מרחביהיערכות טריטוריאלית נתון קיים מרחב גדול יותר, אשר בו קטנה יעילותם של חלק ממרכיביהעוצמה של צבא נתון מאשר במרחב הראשון.**

מאחר שכבר הערתי כי יתרונותיו של גורם השטח מקובלים על לחלוטין, איני רואה צורך בהמחשתה של הקביעה המהפכת, היינו:

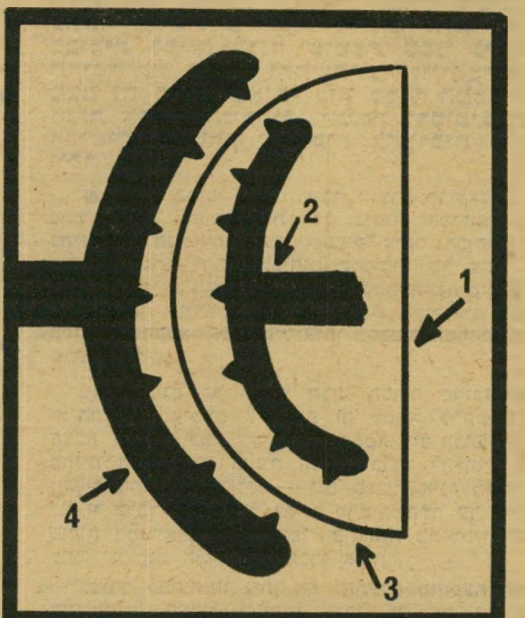
● **אם נתונה מערכת אילוצים מסויימת, הרי עבור כל מרחב טריטוריאלי נתון קיים מרחב גדול יותר, שבו יעילותם של חלק ממרכיבי העוצמה של צבא נתון גדולה יותר מאשר במרחב הראשון.**

עתה לא נותר אלא לאחד שתי קביעות משלימות אלה, כדי לקבל את הקביעה הבאה:

● **אם נתונה מערכת אילוצים מסויימת, הרי עבור כל מרחב טריטוריאלי נתון קיים מרחב גדול יותר, שבו יעילותם של חלק ממרכיבי העוצמה של צבא נתון גדולה יותר מאשר במרחב הראשון, ואילו יעילותו של חלק אחר ממרכיביהעוצמה קטנה מאשר במרחב ה"ראשון".**

קביעה זו מובילה, ישירות, למסקנה כי היחס בין גורם השטח לרמת הביטחון הצבאי אינו ניתן להגדרה במונחים של "פונקציה עולה", אלא א-רורק במונחים של אופטימיזציה במערכת דרישות מנוגדות, היינו: כאשר ברור לחלוטין כי כל תוספת שטח פירושה הקטנת התועלת היחסית של מרכיביהעוצמה מסויימים, והגדלתה לגבי אחרים, מכאן, ובהכרח, מתחייבת הקביעה הבסיסית של דיון זה, אשר לניתוח משמעותיותה תוקדש כתבה זו בעיקרה:

● **עבור כל מערכת אילוצים נתונה קיים מרחב טריטוריאלי מסויים — שנקרא לו "מרחב האופטימום" — המספק לצבא נתון את הרמה הגבוהה ביותר של ביטחון צבאי; כל תוספת**

המרחב האופטימלי

טימי להערכות מוגנתות הוא המרחב הטריטוריאלי המינימלי המאפשר לצבא להגן על עצמו, כפי שמשחקת מדרשם זה המדגים: 4 — היערכות בקווים חיוצניים מול 3 — קו החזית הראשוני. והיערכות בקווים פנימיים מול 2 — קו החזית לאחר השתלטות על השטח 1.